

ΤΙΜΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΡΜΟΗΣ.

ΔΙΑ ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ.

Διά μηνός 6.
ΔΙΑ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ.
Διά μηνός 7.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ.

Οὐχ οὐ πολλὰ, ἀλλ' οἱ χρήσιμ' ἀναγινώσκοντες εἰσι σπονδαίαι.

(ΑΡΙΣΤΙΠΠΟΣ).

Ἀθήναι, τὴν 10 Σεπτεμβρίου 1853.

Συντάσσεται ὑπὸ Δ. Παναγιῶ
καὶ ἐκδίδεται εὐθύνη αὐτοῦ.
Τιμὴ καταχωρήσεως ἀγγε-
λιῶν ἡμερ. 15 ὁ στίχος.

ΑΙ ΣΥΝΑΡΜΟΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ.

Παρά τοῖς Κ. Κ. Διδασκάλαις
καὶ τοῖς ἐπιτάταις τῶν Τα-
χυδρομείων ἐν τῇ ἡμετέρῃ
Ἐν δὲ τῇ ἀλλοδαπῇ παρὰ τοῖς
Κ. Κ. Ἑλλητικ. Πρεσβείοις
καὶ τοῖς ἰδιαιτέροις ἐπιτρό-
ποις τοῦ ἐκδότου.
Ἡμεῖς δὲ σπουδάζομεν ἐνεργῶς.
διὰ τοῦ Κ. Ἰωάννου Αγ-
γελόπουλου Τυπογράφου
Ἐκδίδεται ἀπὸς τῆς ἐδδομά-
δος κατὰ Σάββατον.

Περὶ τοῦ Δημοσθένους.

(ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Γρ. Παπαδοπούλου ἐπιμελητοῦ
τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐκπαιδευτηρίου.)

α) Περὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ αὐτοῦ βίου.

Δημοσθένης, ὁ πατὴρ Δημοσθένους τοῦ βῆτορος, ἦν τῶν καλῶν
καὶ ἀγαθῶν πολιτῶν ἐπεκαλεῖτο δὲ μαχαιροποιός, διότι εἶχε μέγα
ὄπλοισιόν, ἐν ᾧ εἰργάζοντο δούλοι τεχνίται· ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ
Κλεοβούλη, ὡς λέγει ὁ Διοχίτης, ἐχθρὸς ὦν τοῦ Δημοσθένους, ἦν ἐκ
Γύλωνος τοῦ πάλαι προδοσίου φυγόντος.

Δημοσθένης δὲ ὁ βῆτωρ ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῆς ἡλ. Ὀλυμπιάδος,
καθ' ἣν Σώσιππος ὁ Ἀθηναῖος ἐνίκησε, τὸ πρῶτον ἔτος, καθ' ὃ ἐκώλυ-
μος ἐν Ἀθήναις ἀρχῶν ἦν ὁ Δεξιθέος (ε), τοῦτέστι 485 π. Χ. καὶ
ἀνήκειν εἰς τὴν Παιανίαν, δῆμον τῆς Πανδιονίδος φυλῆς (γ). Θνήσκωντος
δὲ τοῦ πατρὸς, καταλήρη ἐπταετίας, καὶ ἦτο μὲν εὐπόρος, ἀλλ' ἠδι-
κῆθη ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων αὐτοῦ· ὅθεν ἐμεινεν ἀπαίδευτος τῶν ἐμ-
μελῶν καὶ εἰς ἐλευθέρων παιδῶν προσηκόντων μαθημάτων, καὶ διὰ τὴν
κικὴν διαχείρησιν τῆς περιουσίας αὐτοῦ, καὶ διὰ τὴν διάθεσιν τῆς
μητρὸς, μὴ ἐπιτροπύσεως εἰς αὐτὸν, ἀτίσχυον ὄντα καὶ νοσῶδη, τὰς
συνήθεις ἀσκήσεις, δι' ὃ καὶ διὰ τὴν θρύψιν ὠνεμάσθη Βάταλος (δ).

Λέγεται δὲ, ὅτι ἡ ὁρμὴ τῆς μεγαλοφυΐας ἀνεφάνη τὸ πρῶτον ὅτε,
Καλλιστράτου τοῦ βῆτορος μέλλοντος νὰ ἀγωνισθῇ περὶ Ἄρωπος, ὁ
Δημοσθένης ἐπεισε τὸν ἐπιστάμενον δούλον παιδαγωγὸν νὰ εἰσαγάγῃ
αὐτὸν εἰς τὸ δικαστήριον, ἐνᾧ αὐτόπτης τῆς βῆτορικῆς δόξης γενόμε-
νος θαθέως συνησθάνθη τὴν δίναιμιν τοῦ τὰ πάντα τιθασιεύοντος λό-
γου. Ὅθεν τῆ; κλίσεως αὐτοῦ ἀρκρως καταφανείσης, ἐπεδόθη ὄλω; εἰς
τὴν τέχνην τοῦ λόγου, τὸν Ἰσαίων ὀδηγὸν προστησάμενος, εἰ καὶ τότε
μάλιστα ὁ Ἰσοκράτης κυδοκίμει· ἡ ἐκείνου τὸ εἶδος προτιμῶν, ἢ μὴ
εὐπορῶν νὰ καταβάλλῃ τῷ Ἰσοκράτῃ τὸν δέκα μῶν μισθόν.

Λέγεται δὲ, ὅτι ἤκουσε καὶ τοῦ Πλάτωνος· καὶ ὅτι λαβὼν τὰς τέ-
χνας τοῦ Ἰσοκράτους, καὶ Ἀλκιδამαντος συντόμως αὐτὰς ἐμελέτησεν.
Ἄλλὰ κατὰ τὸ πρῶτον βῆμα τοῦ βῆτορικοῦ αὐτοῦ σταδίου, ὁ αὐτοκλι-
δεκαετής ὢν, ἐπετίθη κατὰ τῶν ἐπιτρόπων (ε) πολλὰς παλινοδικίας
εὐρισκόντων· καὶ γενναῖον μὲν τι δὲν κατώρθωσεν ἀλλ' ἀπέτησε
τόλμην περὶ τὸ λέγειν. Οὐχ ἦτο δὲ ὁμοίως εἰς τὸν πατρικὸν κληρὸν τοῦ
δικανικοῦ αὐτοῦ πόνου προσθείς καὶ τοῦ πατρὸς πλουσιώτερος· κα-
τεστάθη· διότι καὶ τριήραρχος καὶ χορηγός ἐγένετο. Ἐπιφανὲς τέλος
εἰς τοῦ πολιτικοῦ βίου τὸν ὀρίζοντα, τὸ πρῶτον περιέπιπτεν εἰς θορύ-
βους καὶ κοσεγαλάτοδι τὴν ἀθήειαν τοῦ λόγου· προσῆν δὲ καὶ φω-
νῆς ἀθήνειαι, καὶ γλώσσης ἀσάφεια (ς), καὶ πνεύματος· κολυβότης,
ἐπιτραχάτουσα τὸν νοῦν τῶν λεγομένων. Ὅθεν ἀθυμοῦντα αὐτὸν πα-
ραθυμῶν ὁ γέρον Εὐνομος ἔλεγεν, ὅτι ὁ ἔχων τὸν λόγον ὁμοίωτατον
τῷ Περικλέους δὲν εὐθαρεῖ οὐδὲ γυμνάζεται. Ἄλλὰ πάλιν ἀποτυ-
χόντα οὐτὸν καὶ κχανκτοῦντα ἡ ὑποκριτῆς Σάτυρος ὑπέδειξεν, ὅτι
ἤλαττοῦτο κατὰ τὴν βῆτορικὴν ὑπόκρισιν· ὅθεν ἐδιδάχθη μὲν παρ' αὐ-

τοῦ. ὠκοδόμησε δὲ κατὰ τὰς παραδόσεις, κατὰγειον μελετητήριον
ὅπερ ἐπὶ τοῦ Ἀδριανοῦ ἐτι ἐδεικνύετο ἐν Ἀθήναις. Ἐνταῦθα λοιπὸν
ἐπίπῳδῳ ἢ τρεῖς συνεχεῖς μῆνας, ἔξυρῶν τὸ ἤμισυ τῆς κεφαλῆς, εἰργά-
ζετο πολυτρόπως μελετῶν· ἀντέγραψε δὲ καὶ ἀκτάκτως τὸν Θουκυδίδην,
Ζηλῶν τὸν λόγον αὐτοῦ. Λέγεται πρὸς τοῦτοίς, ὅτι, ἐπειδὴ συνειθί-
νὰ κινῆ ἀπρεπῶ; τὸν ὦμον, ὑπερεκρέμασε ξίφος καὶ ἰστάμενος ἀντι-
κρὺ κατόπρου ἠγώιζετο ν' ἀπικόψῃ τὴν κακὴν ἐκείνην ἐξίν· διὰ νὰ
διαβρώσῃ δὲ τὴν ἀσάφειαν τῆς γλώσσης, εἰς τὸ στόμα ψήφους λαμ-
βάνων ἐλεγχε βήσεις· καὶ διὰ νὰ γυμνάσῃ τὴν φωνὴν καὶ νὰ καταστα-
θῇ ἀπίστος εἰς τοῦ δήμου τὸν θόρυβον, ἀπήγγυε λόγους εἰς ἀποτό-
μους παρὰ τὴν συντακτικὴν ἐντὸν ὑπὸ τῶν ἀνέμων θάλασσαν θράχους.
Ἄλλ' εἰ καὶ ταῦτα, τμησιωθέντα ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως, δὲ
παρὰ γέροντος ἦδη τοῦ Δημοσθένους ἔλεγεν ὅτι ἤκουσεν αὐτὰ, ἀναφέ-
ρει ὁ Πλούταρχος, εὐκόλον ὅμως εἶναι νὰ ἐννοήσωμεν, ὅτι οἱ συγγρα-
φεῖς ἀμιλλώμενοι ἐπενόησαν ἀσκήσεις καὶ σπερήσεις, τὸν βίον θαυμα-
στούτους τοῦ ἀνδρός. Ἀξιοπαρατήρητον δὲ μάλιστα εἶναι τὸ τοῦ κα-
τόπρου, ἐν ἐποχῇ ὅτε, ἀγνώστων ὄντων τῶν ἑλληνικῶν, τὰ ἐκ μεταλ-
λίμων περιφερῶν ἐλασμάτων μικρὰ ὄντα, δυσκόλως ἠδύνακτο εἰς τὴν
ἀσκήσιν ἐκείνην, ὡς ἀναφέρεται, νὰ χρησιμεύωσι. Ἄλλὰ πάντα
διατρανοῦσι τὴν ἰσχυράν καὶ ἀκαταμάχητον τοῦ ἀνδρός βούλησιν, τὴν
ἐξαιτίαν ἐκείνην φιλοπονήαν, δι' ἣς καὶ τοι ἀδείξιος πρὸς τὸ δημοσίῳ
λέγειν ἔχων, ὅμως αὐτὸς ἑαυτῶν ἀσκῶν, τῆς πλατωνείου μούσης τρέ-
φιμος γενόμενος, τοῦ Ἰσοκράτους καὶ τοῦ Ἰσαίου μαθητῆς, κατὰ δὲ
τὴν ὑπόκρισιν ὑπὸ τῶν ἐπισημοτάτων ἐν Ἀθήναις σκηνικῶν διαμορ-
φῶν, τοιοῦτος καὶ τηλικούτος ἐφεξῆς ἀπέβη! δι' ὃ πολὺ μὲν τὴν
ὑπέκρινεν ἐτίμα, σπανίως δὲ ἀπρεπάρασκευς καὶ οὐδὲ περὶ παντὸς
εὐκόλως ἐλάλει.

Παντεκτικισοσαίτης ἀναφανεί εἰς τὸ δημοσίον ἐξεφώνησε τοὺς δύο
κατὰ Λεπτινίου λόγους καὶ πολλοὺς ἄλλους ἐνδικαστηρίοις, ὧν οἱ
πλείστοι πιθανῶ; ἀπωλέσθησαν· σημειωτέον δὲ, ὅτι οὐδεὶς τῶν περι-
σωζομένων εἶναι ἀπολογητικὸς, διότι ὁ δριμύς καὶ σφοδρὸς τοῦ βῆτο-
ρος χαρακτῆρ παρῳρμα αὐτὸν μάλλον εἰς τὴν κατηγορίαν (α), ἢν πολ-
λάκις καὶ ὑπὲρ ἐαυτοῦ ἀνέλαθεν. Ἐκ φύσεως δὲ καὶ ἐνεκα τῶν περι-
πετειῶν τοῦ ἰδιωτικοῦ καὶ δημοσίου αὐτοῦ βίου, καθ' ὃ; ἡ Μοῖρα
τοσαύκις ἐφάνη αὐτῷ δυσμενῆς, ἢ μὲν καρδία αὐτοῦ παρακικρανεῖσθα
ἐμεινεν ἀγευστος τρυφερῶν καὶ φιλίων αἰσθημάτων, μελαγχολικὸν δὲ
τι νέφος κατηφείας ἐπεκάλυπτε τὴν ὄψιν, καὶ βαρῶθυμὸς τῆς μῶμος
ἐπεκάλυπτο εἰς τὰ χεῖλη αὐτοῦ· ὅθεν ὑπὸ τῶν συγχρόνων ἐκαλεῖτο Ἀγ-
γᾶς, ὅπερ εἶναι ὄνομα ὄψεως. Καὶ αὐταὶ δὲ αἱ ἀστυτέτητες αὐτοῦ
πολὺ τὸ μικρὸν περιέχουσι καὶ ἀκρόχολον· ὅθεν ὅτε ὁ Πυθίας ἐπι-
σκώπτων ἔλεγεν, ὅτι οἱ λόγοι αὐτοῦ ὄζουσι ἐλλυγίωιν, ἀλλ' ὁ ἐμὸς
καὶ οὐδὲ λόγος, εἶπε, δὲν φασίκευσι τὰς αὐτὰς πράξεις. Πρὸς δὲ
τὸν κλέπτειν τὸν ἐπικαλούμενον Χαλκοῦν χλευάζοντα τὰς νεοιογρα-
φίας αὐτοῦ, γινώσκων, εἶπεν, ὅτι σὲ λοιπῶ λόγον καίων· ἡμεῖς δὲ,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ θαυμάετε διὰ τὰς γινόμενας κλοπὰς, ὅταν
τοὺς μὲν κλέπτας χαλκοῦς, τοὺς δὲ τοίχους πηλλίους ἔχωμεν.
Ὅτε δὲ Δημάδης ὁ βῆτωρ ἔλεγε Δημοσθένους ἐμὲ βούλεται διεφθεῖν,
ἢ δε τὴν Ἀθηναῖν! αὐτῆ εἶπεν ἡ Ἀθηναῖα πρῶφην ἐν Κολυτῶ μοι-
χεύουσα ἐλήσθη. Κατηγορῶν δὲ τῆς Πυθίας ἔλεγεν ἀουστόλως, ὅτι
ἐμιλίπιζεν. Ἀναχωρῶν δὲ ποτε καὶ ἀνατείνας τὰς χεῖρας πρὸς τὴν
Ἀκρόπολιν· ὦ δέσποινά πολιάς, εἶπε, τί δὴ τριπὶ τοῖς χαλεπωτά-
τοις χείρεσι θηρίοις, γλαυκί καὶ δράκοντι καὶ δῆμῳ; Καλυόντων
δὲ ποτε αὐτὸν τῶν Ἀθηναίων εἶ; εἶνα κατηγορίαν καὶ θαυροῦντων,
ἀναστὰς εἶπεν· ἡμεῖς ἐμοί, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, συμβοίλω μὲν γάρ

(α) Κατὰ Ἀνδρότιον, κατὰ Τιμοκρίτους καὶ.

(α) Βλέπε Πλούταρχ. ἐν βίῳ Δημοσθέν— ψευδοπλουτάρχ. βίους δέκα βῆτορ. ἐν βίῳ
Δημοσθέν— Ρίτσο 'Ράτορ. Τύμ. ἄ. ἐν ᾧ περιέχεται δύο ἔτιραι βίαι Δημοσθένους—
Διοφύτ. Αλικαρνασ.— Λουκιαν. Δημοσθένους ἐγώω— Λιδάκιον.— Σουίδαν, Φώτιον.—
Βιβλιοθ. Φαθρικ. τόμ. 6'. Σελ. 816— Βισκοντίου ἑλλην. εἰκονογραφ. Τόμ. ἄ. Σελ. 346.
(ε) Corsini Fast. Attic. Tom. II dissert. XI. § VI. Ἐλέπε καὶ L'art de verif.
les dates.
(γ) Περὶ τῆς θέσεως ἔλεπε Annal. Instit. Arch. A. 1837. Τομ. Θ. 2 σελ. 5
καὶ ἐφεξῆς.
(δ) Ὁ Βάταλος ἦν ἐφίσιος αὐλοπῆς διὰ μαλθικότητα περιδότης.
(ε) Οἱ λόγοι οὗτοι ἀφίζονται. ἔλεπε Δημοσθ. κατὰ Ἀρόβου ἐν ἔτι. 367 π. Χ.
(ς) Ὁ Βαλέριμος Μάξιμος (Π'. 2') δὲ Κικέρων (περὶ βῆτορ. Α'. 61) καὶ ὁ Κωντι-
λικανὸς (Α'. 11 § 5.) λέγουσι, ὅτι ὁ Δημοσθένης ἐτερόκλις, δηλ. ἀδυνάτως προσέφερε
τὸ β, ὅπερ εἰ Γάλλοι grassayer λέγουσι.

μή θέλητε χριστοθεύ, ασκησάμενη δὲ οὐδὲ ἄν θέλητε. Ὅτε Λάμα-
ρος ὁ Μυρρινίος ανεγίνωσκεν ἐν Ὀλυμπίοις Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου
εργάσιον, τοὺς Ὀλυθίας κτελομένων καὶ τοῦ Θεβαίου, ὁ Δημο-
σθένης ἀναστὰς τότε σφοδρῶς ἐλάλησε κατὰ τῶν κολάκων τῆς Μα-
κεδονίας, ὡς τὸ ἀσπίστῃ, φοβηθεὶς ἐφυγεν (α).

Ἄκρην θεβασίαν ἤθελεν εἶναι νὰ μακροχρόσιον περὶ τοῦ Δη-
μοσθένους, ὡς ῥήτορος, διότι ἡ ὑπερ πάντας ὑπεροχὴ τοῦ ἀνδρὸς εἶναι
ἀνμφισβήτητος. Θεβάν οὗτος λαβὼν τὴν ἐξαιτίαν ἐκείνην τῆς
πειθοῦς δύναμιν, διὰ τῆς μελέτης τῶν κανόνων ἢ τῆς ῥητορικῆς τέ-
χνης καὶ διὰ τῆς κακῆσεως, καθ' ἣν πᾶν ἐξωτερικὸν ὑπερέβαλε πρόσω-
πωμα, ἀκαταγώνιστον αὐτὴν κατέστησεν ὅθεν καὶ σήμερον ἐτι ἐμ-
πνεύει πάντα φιλόπατριν καὶ ἐκτίθειτον πολιτικὴν, οὐδὲ θέλει παύσει
συγκινῶν τῶν ἀπορῶν τῆς καρδίας, κάλλιστα παρέχων καὶ οἰκεία
μεγάλων πολιτικῶν ἀρετῶν παραδείγματα.

Ἡ εὐλογητικὴ τοῦ Δημοσθένους συνίσταται εἰς τὴν δύναμιν τοῦ συλ-
λογισμοῦ ὡς ὁ γενναῖος μαχητὴς τὸ ῥόπαλον, οὕτως ὁ ῥήτωρ τὸν
συλλογισμὸν μεταχειρίζεται καὶ εἰς τὴν ὁρμὴν πρὸς τοὺς τοῦ
πάρους ἢ ἄλλο, θῆσι, παρα τὸν Δημοσθένην δι' ἄφανους τέχνης
παύσθη εἰς τὸν λόγον τοσοῦτον ἠρωϊκῆ ὕψους, ὡς τῆς
ψυχῆς αὐτοῦ ἐκφρασις, εἶναι ἀξιομακρῶν, σύντονον καὶ νευρῶδες,
ὅθεν ὀρμητικῶς εἰς τὸν σκιπὸν θείων συμπαραφέρει τὸν ἀκρατὴν,
εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ διεγειρῶν, ὅπως θέλει, τὸ πᾶν: τοῦτο δὲ δὲν
εἶναι ἀμφισβητιῶν, ὡς παρὰ τῆς Κικέρωνι, ἀλλὰ σφοδρὸν καὶ ἐνθου-
σιώδες. Δι' ὃ εἶξω περὶ τῆς ὁρμῆς καὶ πειθῆς, εἶναι συνηγμένους
εἰς δεινότητα καὶ σπουδὴν, σπουδῆς καὶ περὶ τοῦ πρῶτου, ὅστις
πικρίας πολλῆς καὶ στυγνότητος, ἐμβριθῆς καὶ μεγαλοπρεπῆς, οὐδα-
μῶς λιγνύων τὴν ἀπὸ τοῦ λόγου δοξάν, δικαίως λοιπὸν ὁ Πλούταρχος
ἀποκαλεῖ αὐτὸν « ῥητόρων δυνατώτατον. » (β)

β) Περὶ τοῦ Πολιτικοῦ βίου τοῦ Δημοσθένους.

Ἄλλ' ὁ Δημοσθένης εἶναι οὐχ ἦττον μέγας κατὰ τὸν κυρίως πολι-
τικὸν αὐτοῦ βίον· ἐπειδὴ ὅμως ὁ ἐν Ἀθήναις πολιτικὸς ἦν παντάπασι
τοῦ καθ' ἡμᾶς διάφορος, πρὶν ἢ προῶμεν, σκόπιμον εἶναι νὰ περα-
τηρήσωμεν τινα περὶ ἐκείνου.

Κατὰ τοὺς Μηδικοὺς πολέμους ἀνερένησαν τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι
οἱ πολιτικοί· διότι κατὰ τὸν ἀγῶνα ἐκείνον τὸν τοσοῦτον ἄριστον, ἡ
βουλὴ ἐπρεπε νὰ ἀντιταθῆται τὴν σπᾶν· τὸ δὲ γενικὸν συμφέρον
κατεστάθη, ὡς εἰκόσ, τῶν ἐν τοῖς πράγμασι κυριώτατον μέλημα ἐκεί-
θεν πρὸς τοὺς ἐπιτήσαν ἢ πρὸς τὴν ὑπεροχὴν ῥοπῆ τῶν πολιτικῶν,
ἐπομένως οἱ ἐξωτερικαὶ αὐτῶν σχέσεις κατεστάθησαν ἐξιολογοί. Ὅθεν
ὁ τοῖς κοινοῖς ἐπιχειρῶν προήγετο διὰ τῆς ἐν πολέμῳ μὲν ἀνδρείας,
κατὰ τοὺς παλαιότερους καὶ ἀπλουστεροὺς χρόνους, διὰ τῆς ἐν εἰρήνῃ
δὲ συνέσεως, κατὰ τοὺς νεωτέρους καὶ μᾶλλον πεπολιτευμένους. Κατ'
ἀρχὰς λοιπὸν ἡ πολιτικὴ ἱκανότης ὑπέκειτο εἰς τὴν πολεμικὴν, ὡς
καὶ ἐπ' αὐτοῦ εἶπε τοῦ Θεμιστοκλέους· μετὰ ταῦτα δὲ ὁ τὰ κοινὰ κυ-
βερῶν ἐπρεπε νὰ ἦναι στρατηγικὸς ἄμα καὶ ῥήτωρ, ὡς ἐπὶ τοῦ Περ-
ικλέους· τέλος δὲ, τοῦ πολιτικοῦ προβαίνοντος, τοῦ νοῦς μάλιστα
ἡ ὑπεροχὴ ἀνέλαμψεν, ὅθεν ὁ πολιτικὸς ἠδύνατο νὰ εὐδοκίμη, καὶ τοι
μὴ ὦν στρατηγικὸς, ὡς ἐπὶ τοῦ Δημοσθένους, οὐ περ αὐτὸ τὸ ὄνομα
αναγγέλλει τὴν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὑπεροχὴν τῆς ῥητορείας.

Ὁ Δημοσθένης εὖρε τὰ ναυάρια τοῦ μεγάλου ἐκείνου σκῆφους τῆς
πολιτικῆς, ὅπερ οἱ Θεμιστοκλείδης, οἱ Κίμωνες καὶ οἱ Περικλείδης εἶχον
κυβερνήσει· ὁ δὲ δῆμος ἱλιγγῶν ἐκ τῶν δημοκρατικῶν παραφορῶν,
κοίφος καὶ ἀρρονητὴ γενόμενος, ληληθῆτως ἔβαινε εἰς δουλείαν οἱ
νόμοι δὲν ἦσαν κύριοι, τὴν πάλαι τῶν ἠθῶν ἀυστηρότητα ἀντικατέ-
στησεν ἡ μαλακότης, τὴν δραστηριότητα ἡ ἀκνηρία, τὴν τιμιότητα
ἡ διαφορὰ καὶ ἐπομένως ἡ προδοσία. Ἀποβλέψατε δὴ, λέγει αὐτὸς
ὁ Δημοσθένης, πρὸς τοὺς τὰ ταῦτα πολιτευμένους, ὧν οἱ μὲν
ἐκ πτωχῶν πλοῦσιαι γενόμενοι, οἱ δὲ ἐξ ἀδελφῶν ἔντιμοι, εἶνοι
δὲ τὰς ἰδίας ἐαυτῶν οἰκίας τῶν δημοσίων οἰκοδημημάτων σεμνο-
τέρας εἰσι κατασκευασμένοι· ὅσοι δὲ τῆς πόλεως ἐλάττω γέ-
ροντες, τοσοῦτοι τὰ τούτων ἠδύνηται (γ). Ἐκ δὲ τῶν πατρῶν ἀρε-
τῶν ὑπελείπετο μόνον εἰς τοὺς τότε Ἀθηναίους ἡ μέχρις ἐνθουσιασμοῦ
πρὸς τὴν γενέσει· ἀν γὰρ ἀφροσύνης· ἀλλ' ἕνεκα τῆς ἐκάστοτε διεγειρο-
μένης ταύτης φιλοπατρίας ἠδύνατο ἐτι ὑπερ τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν

ν' ἀγωνισθῶσιν. Ἀπρητεῖο λοιπὸν συνετή τε, πολιτικὴ διὰ νὰ ἀποσο-
θῆται τὸν ἦδη ἀπὸ θορῆς ἐπερχόμενον κίνδυνον, ἢ μὲν ἐπικρατεσάτη
πολιτικὴ δύναμις ἦτο τότε αὐτὸς ὁ λόγος τοῦ ῥήτορος, εἰ δὲ πολι-
τευόμενοι προσέρχοντο εἰς τὰ κοινὰ, οὐχὶ ἀπὸ τῶν ὄπλων, ὡς ἄλλοτε,
ἀλλ' ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Δημοσθένης, ἀπὸ τῶν δικαστηρίων, ἐνθα προ-
αγωνιζόμενοι καθίσταντο πρῶτον γνωστοί εἰς τὸ κοινόν.

Τοῦ δὲ ἡμετέρου ῥήτορος ἡ πολιτικὴ (α) εἶναι τῆς ψυχῆς· αὐτοῦ
ἀπαύγατα· σταθερὰ κατὰ τὰ αἰσθήματα καὶ κατὰ τὰς πεποιθήσεις
αὐτοῦ, ἀντιτάθη μὲν πρὸς πάσας τῆς τύχης τὰς περιπετείας, κατε-
φρόνησε δὲ πάντας τοὺς παρεμπροσθέντας κινδύνους· ὅθεν ὁ χαρακτὴρ
αὐτοῦ ἐμφανίσει τὴν ἰσχυρὰν ἀρχαίαν· διότι ἀπ' ἀρχῆς· μέχρι τέλους ὁ
βίος τοῦ ἀνδρὸς εἶναι ἀγῶν κατὰ τῆς Νούρας τῆς μάτῶν ἀγωνιζόμενης
νὰ καταβάλῃ αὐτὸν. Ὅποια λοιπὸν πικρὰ καὶ ἀλγινὰ αἰσθήματα
ὑπερεξεργάσθη ἐν τῇ μεγάλῃ αὐτοῦ ψυχῇ!

Ἀπὸ τοῦ πρῶτου δὲ πολιτικοῦ αὐτοῦ λόγου (β) καταφάνεται ἡ
βίαια πολιτικὴ σύστασις ἀνδρὸς μὴ ἐκθαρβουμένου ὑπὸ λαμπρῶν,
ἀλλὰ μακρῶν ἐπιπέδων. Εἶτα ἐπὶ ὁ Φωκίων πρὸς αὐτὸν, ὅτι ἡ κατὰ
Φιλίππου ἀτίστας ἦσαν ἡδὴ ἄκαρποι, συνεδούλευσε τοὺς συμπολίτας
αὐτοῦ νὰ κῆρυτται πρὸς τοὺς καιροὺς, ὁ Δημοσθένης, ἀντιπολιτευό-
μενος ἐξ ἀρχῆς, καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ Φίλιππος δὲν ἦτον ἐτι ἐπιφανὴς
οὐδὲ ἐπίροτος, ἐπρατε βεβήτως συμφωνήσαντος πρὸς τὸ φρόνημα καὶ
τὸ κλέος τῶν προγόνων. Ὅτε λοιπὸν ὁ Μακεδὼν ἐπεχείρησε καὶ εἰς
τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα, ὁ ῥήτωρ ἀγέσως ἀντετάθη αὐτῷ ἐν τῷ
πρῶτῳ Φιλίππῳ (γ). Ἐκτοτε δὲ ὡς σύμβουλος, ὡς κατήγορος, ὡς
πρόεδρος, πανταχοῦ προσπίπτει τὴν αὐτονομίαν τῶν Ἀθηναίων κατὰ
τῶν Μακεδόνων. Τὸ μὲν δημοσίον φρόνημα ἐγείρεται εἰς τὴν φωνὴν
αὐτοῦ, ὅσοι δὲ φαίνεται θριαμβεύων· διότι πολλὰς ἦδη πόλεις εἰς
τὴν συμμαχίαν τῶν Ἀθηναίων προσέβουλε (δ), καὶ αὐτοὺς τοὺς Θε-
βαίους, τὰ μίση αὐτῶν κατατάσσων, παραρᾷ εἰς ἀντίστασιν· ἀλλ' ἡ
ἐν Χαίρωνειν μάχῃ (ε) πάσας αὐτοῦ ἐμέγαλες τῆς ἐλπίδας. Ὁ
Δημοσθένης ὅμως, καὶ τοι ὑπὸ τῆς τύχης προδοθεὶς, δὲν ἐγκατα-
λείρη καὶ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες οὐ μόνον τῶν πεσόντων τὸν
ἐπιτάριον εἰς αὐτὸν ἀνέβασαν, ἀλλὰ καὶ στέφανον αὐτῷ ἐψήφισαν
κατὰ τὴν τειχοποιίαν ἀπὸ τῶν ἰδίων ἀναλώσαντι. Τοῦ Φιλίππου
δὲ θολοφρονήσαντος (ς), ἀνέλαμψαν πάλιν τοῦ ῥήτορος αἱ ἐλπίδες,
ὅθεν ἐν ἐνθουσιασμῷ φιλοπατρίας, καὶ τοι πειθῶν νεαρὸν θυγατρὸς
θῆνατον, προήθε λαμπρὸν φρονῶν ἱμάτιον καὶ ἐστεφανωμένος, ἐπὶ
τοσοῦτον πᾶν ἄλλο αἰσθημα εἶσιγα πρὸ τῆς πατρίδος!

Ἀγνώστου δὲ ἐτι ὄντος τοῦ μεγαλοῦργοῦ ἐκείνου νεανίου, τοῦ ὑπὸ
τῆς προνοίας ταχθέντος ἀρχηγῷ τῶν Ἑλλήνων, ὅν οὗτοι κατὰ δυσ-
μοίρῃαν παρεγνώρισαν, ὁ Δημοσθένης τὸ δεύτερον ἐξεγείρει συμμα-
χίαν κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου· ἀλλ' ἡ κατὰ τῶν Θεβῶν ἐκδίκησις, ἣν
τὸ ἔμφυλον πάθος ἀπᾶνθρωποτέρων κατέστησεν, ὄλοσχερῶς διέλυσε
αὐτήν· ὁ δὲ μεγαλόψυχος ἦρως μεταμεληθεὶς ἦδη, οὐδὲν εἰς τὰς
Ἀθήνας ἢ εἰς τὴν Ἀθηναίων κωνὴν ἐπραξε. Τοῦ δὲ Ἀλεξάνδρου νικ-
ῶντος ἐν Ἀσίᾳ, μάτῶν ὁ Δημοσθένης ἠλπίζε νὰ κατορθώσῃ τι
κατ' αὐτοῦ, μάτῶν ἡ Σπάρτη ἀπεστάθη εἰς τὸν Ἀντίπατρον (ζ) καὶ
ὅμως κατ' αὐτὸ τοῦτο τὸ ἔτος, καὶ τοι ἀποτυχῶν ὁ Δημοσθένης, ἦρα-
το λαμπροτάτην νίκην κατὰ τοῦ δεινοτάτου τῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ
τοῦ Ἀισχίνου, ὅστις καὶ ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν.

Ἀλλὰ τὸ κλέος τοῦτο ἀνεβίβασε τὸ μένος τῶν ἔχθρῶν τοῦ ῥήτορος
καὶ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ Μακεδονικοῦ κόμματος· οὗτοι δὲ πολλαχῶς
αὐτὸν διέσμερον· διότι πλὴν τῶν παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ κομικῶν ῥήσεων
καὶ τοῦ ἐπιθέτου ῥωποπερηθήρα, ὅπερ σημαίνει γυναικῆ ἄλλον
καὶ πολυπραγμονοῦσαν, ἀναφέρεται καὶ τὸ τοῦ Πυθίου λέγοντος, ὅτι
ὁ Δημοσθένης, συστρατησάμενος εἰς Χαίρωνειαν, ὑπ' ἀναδρίας καὶ
φθῶν βίβαστος ἀπὸ τῆς μάχης ἐπανάκαμψεν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν
ὑπ' ἀνδρὸς ἐχθρῶν λέγονται, οὐδαμῶς δὲ ἀναφέρεται ὡς στρατηγίας τι-
νος μετασχῶν ὁ ῥήτωρ, καὶ ὡς ἀπλοῦς στρατιωτὴς εἶναι παντάπασιν

(α) Βλέπε Heeren περὶ πολιτικ. κτλ. Τμ. Α'. Κεφ. Γ'. 4.
(β) Περὶ συμφορῶν, 354. π. Χρ. ἐν ᾧ ἀποτρέπεται τοὺς Ἀθηναίους τοῦ κατὰ τῶν
Περσῶν πολέμου.
(γ) 352 π. Χρ.
(δ) Τὰ Ἀρχαία, τὴν Κόρινθον, τὴν Μεγαρίδα.
(ε) 338 π. Χρ.
(ς) 336 π. Χρ.
(ζ) 330 π. Χρ.

(α) Πλούταρχ. ἐν βίῳ Δημοσθ.
(β) Βλέπε Ἀπὸν. Ἀλλοιῶν. Κικέρ. καὶ Κωνσταντίν.
(γ) Ὀκτωβ. Γ'.

ἀπίθων, ὅτι παρείπατο· ὡς πολιτικὸς λοιπὸν ἴσως παρακολούθη-
σας τὸν στρατὸν συνέφυγε μετὰ τῶν ἄλλων. Ὅτε δὲ ὁ Ἀρπαλος,
φύγων τὸν Ἀλεξάνδρον καὶ κομίζων θησαυροὺς, ἐξήτει καταφυγὴν
εἰς τὸς Ἀθήνας, καὶ συνεζήτητο τὸ πρακτικόν, ὁ ἀκροῦσθῆναι κατα-
γορηθῆ ψευδῶς, ὅτι δωροδοκῶς εἰσήγαγε, κατὰ τὸ χυδαῖον περὶ τῆς
ἀργυροφύλαξ ἀνάδοτον. Ἐκ τοιαύτης δὲ προαράσεως, διὰ τῆς ἐνεργ-
είας τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ (α), κατεδικάσθη εἰς πρόστιμον πενήκοντα
ταλάντων (β)· ἀδυνατῶν δὲ νὰ καταβάλῃ αὐτὸ, καὶ βληθεὶς εἰς
δεσποτήριον ἐφυγε μὲν εἰς ἔξορίαν, ἀλλ' ἔμεινε ἐν Αἰγίῳ, ἢ ἐν
Τροίᾳ, ὅθεν διακρούοντας εἶνε τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν αἰγιαλὸν
τῆς φιλάτης Ἀττικῆς. (κρολουθεῖ).

Παροιμίαι καὶ Γνώμαι ἀρχαῖαι πρὸς νέας
κατὰ παράθεσιν. (ὕπο Μ. Κουσουδῆ)

Αἱ παροιμίαι, ἐκπαράσσονται ἐν συντομίᾳ ἀλληγορικῶς καὶ χαριέντως
καὶ συντόμως βιωφελῆ τινα ἀλήθειαν, εἰσι καὶ Ἀριστοτέλην παλαιᾶς
φιλοσοφίας ἐγκαταλείματα περιωθέντα διὰ συντομίαν καὶ δεξιότητα.
Ἀλλ' αὗται ἐξ ἰδίας φύσεως καταφάνονται ἀπόφοροι τῆς τῶν γενικωτέ-
ρων ἀληθειῶν, ἧτις ἄμα τῇ ἡμέρᾳ τῆς κοινωνικῆς τοῦ ἀνθρώπου ζωῆς
ἤρξαντο κυκλοφοροῦσα ἐπὶ μᾶλλον ν' ἀπαρτίθῃ σύστημα τι ὑγιεῖς φιλο-
σοφίας, ὅπερ παρὰ τοῖς ἐκπολιτευθεῖσι καὶ ἐκπαιδευθεῖσι ἔθνεσι πλου-
τισθῆναι καὶ πλουτιζόμενον ὁσημέρῃ καὶ διὰ τῶν φιλοσοφικῶν ἀξιωμα-
τιῶν, παρεδόθη τῷ ἀπειθεῖ τῷ λαῷ ὡς δᾶς εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ βίου φω-
τίζουσα· ταῦτα δὲ ὡς τοιαύτας ἀρμένους ἀσπασάμενος ὁ λαὸς διετή-
ρησεν ἀπὸ στόματος εἰς στόμα καὶ παρῶντος τοῦ ἀπογόνου αὐτοῦ ὡς
κληροδότημα τι πολύτιμον. Τοιαῦται λοιπὸν εἶναι αἱ παροιμίαι, πρό-
χροναι μάλιστα καὶ αὐτῆς τῆς φιλοσοφίας, χορῆζουσι δικαίως τῆς σπου-
δῆς καὶ μελέτης ἐκάστου τιος. Τῶν παροιμιῶν καὶ γνωμικῶν τῆς ἐλ-
ληνικῆς γλώσσης ὁ ἀριθμὸς εἶναι μέγας· τούτων ὅμως συλλέξας ὅσας
ἠδύνησεν, καὶ συγγραμῆς ταύτας πρὸς τὰς παρὰ τοῖς προγόνους ἡμῶν
δημοσίως, πεποιθὼς ὅτι θέλουσιν κατὰ τι συντείνειν εἰς τὴν φιλολογίαν
τῆς γλώσσης ἡμῶν.

- 1. Γράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος.
Δὲν τῶχο πῶς γηρῶν, μόνον πῶς μαθαίνω.
2. Ἄν μὴ κρέας παρῆ, ταρῆχο στερεάτιον.
Στὴν ἀνοδορῆν καλὸ ναι καὶ τὸ χαλάζει.
3. Εἶκε σμικρὸν ἐπὶ σμικρὸν καταθεῖο.
καὶ θαμὰ τοῦτ' ἐρθεῖς, τάχα κεν μέγα γένοιτο.
Φασοῦλι τὸ φασοῦλι γεμίζει τὸ σκαοῦλι.
Κοικουδὸ κούκουδὸ τὸ μάλθαρον, ἐγέμειον ἡ γρηὰ τὸν κάλαθον.
4. Ὅπου τις ἀλγεί, κείσε καὶ τὸν νοῦν ἔχε·
Σὺν σὲ κόβῃ τὸ παποῦτζι, ὅπου θέλ' εἶ· ἦν ὁ νοῦς σου.
Τᾶχεν ἡ Μαριὰ κατὸν νοῦν τις, τᾶβλεπε καὶ στυνείρον τις.
5. Ὁ Ζεὺς τί εἶπὸ ποῖων; Τὰ μὲν ὑψηλὰ ταπεινοῦν, τὰ δὲ τα-
πεινὰ ὑψοῦν.
Τί κάμνει ὁ Θεὸς σου; Σκάλας ἀναβάζει καὶ σκάλας καταβάζει.
6. Ἄν χωρὶς παροικήσῃς, υποσκάσειν μαθήσῃ.
Ὅστις σμίζῃ μὲ στραθῶν, τὸ ταχὺ ἀλλοθιῶριζει.
7. Κακοῖσι μὴ προσμιλεῖ ἀνδράτιν, ἀλλ' αἰεὶ τὸν ἀγαθὸν ἔχεσθ,
καὶ μετὰ τισιν πίνε καὶ ἐσθθε.
Μὲ τὸν καλλίτερόν σου φάγε πίε, καὶ νηστικὸς κοιμήσῃ.
8. Νόει καὶ τότε πράττε. Σὺν Ἀθηνᾶ καὶ χεῖρα κίνει.
Μέτρα δύο καὶ κόπτε ἕνα.
9. Ὁμοῖον τῷ ὁμοίῳ φιλεῖ.
Ὁμοῖον τὸν ὁμοῖον ἀγαπᾷ, καὶ ἡ κοπρὰ τὰ λάχανα.
10. Ἡ γλώσσα πολλοὺς εἰς θάθρον ἔγαγεν.
Ἡ γλώσσα δὲν ἔχει κόκκαλα καὶ κόκκαλα σακκίζει.
11. Ἰκανῶς βιώσεις γηροβοσκῶν τοὺς γονεῖς.
Εὐχὴ γονεῖ ἀγῶρας καὶ σὸ βουρὸ ἀνάθα.
12. Φίλους ἔχον νόμιζε θησαυροὺς ἔχιν.
Κάλλιχα χιλίους φίλους παρὰ χίλια γρόσια.
13. Τὰ δάκνεια δούλους τοὺς ἐλευθέρους ποιεῖ.
Τὰ δακνεία βούχα ζεστασίαν δὲν πιάνουν.

(α) Βλέπε Πλούταρχ. Κορῆθ. 38 Visc. lo. gr.
(β) 224, 200 ἑσπαικῶν δραχμῶν.

- 14. Ἦθους δικαίου φαῦλος οὐ φάσει λόθος.
Καθρὸς οὐρανὸς ἀστραπᾶς δὲν ροβίται.
15. Μηδὲν ἄγαν σπεύδειν.
Ὅστις βιάζεται σκοντάπτει.
16. Καρὸς παντὶ πραγμάτι.
Κάθε πρᾶγμα στὸν καιρὸν τοῦ.
17. Χεῖρ χεῖρα νίπτει, δάκτυλός τε δάκτυλον.
Τὸνα χεῖρ νίπτει τᾶλλο καὶ τὰ δύο τὸ πρόσωπον.
18. Διπλοῦν ὄρασιν οἱ μαθόντες γράμματα.
Ὅποιος ἔχει γράμματα ἔχει τέσσαρα ἄμματα.
19. Ἄλλων ἱατρὸς, αὐτὸς ἔλκεται βροχῶν.
Διδάσκαλε ποῦ διδάσκεις καὶ νόμον δὲν ἐκράτεις.
20. Ἄλλοι μὲν σπείρουσιν, ἄλλοι δ' ἀμύσσονται.
Ἄλλος σκάπτει καὶ κλαδεῖται, καὶ ἄλλος πίνει καὶ μεθαῖει.
21. Χώρα καὶ νόμοι, πόλις καὶ τύπος.
Κάθε τόπος καὶ ζακόνει, κάθε μαχαλὰς καὶ τάξις.
22. Χρόνος τὰ πάντα γίγνεται καὶ κρίνεται.
Μὲ τὸν καιρὸν γίνονται ἡ ἀγορεύει μέλι.
23. Μηδὲν συμφορᾶν οὐκίσεις, κοινὴ γὰρ ἡ τύχη καὶ τὸ μέλλον
ἀόρατον.
Μὴ κατακρίνης καὶ κριθῆς, καὶ ἀναγέλας καὶ πάθῃ.
24. Πάντες καλῶς ζῆν θέλομεν, ἀλλ' οὐ δυνάμεθα.
Καλὰ εἶν' τὰ φαρδύμακα μὰ τὰ φρορὸν οἱ δεσποτάδες.
25. Ὅν οἱ θεοὶ φιλοῦσιν ἀποθνήσκει νέος.
Ὅποιον ἀγαπᾷ ὁ θεὸς, τὸν πέριει γρήγορ' ἀπὸ τὸν κόσμον.
26. Λιμὸς μέγιστον ἄλγος ἀθρώποις ἐστὶ· λιμῶ γὰρ οὐδὲν ἐστὶν
ἀντιπεῖν ἔπος.
Ἡ πείνα κάστρη πολεμῆ καὶ χώρας παραδίδει.
27. Ἄπειτα ἀνθρώποις τίκονται νόσοι.
Αἱ πικραὶ κόπτον γόνατα, καὶ οἱ λογισμοὶ γηροῦσι.
28. Ὁ γραμμικῶν ἀπειρος οὐ βλέπει βλέπων.
Ἄνθρωπος ἀγράμματος ἔβλον ἀπελέκηντον.
29. Χρυσὸς ἀνοίγει καὶ ἄιδου πύλας.
Τὰ ἄσπρα κάμνουσι δουλείας.
30. Τὸ πολλὰ πράττειν ἐστὶ πανταχοῦ σαφρὸν.
Ὅποιος κυναγᾷ πολλοὺς λαγούς, δὲν πιάνει κανένα.
31. Εἰ μὴ συλλέξεις μικρὰ ἀπολείς τὰ μέγιστα.
Ὅποιος δὲν φυλάττει τὰ παλαιὰ, δὲν ἔχει μήτε καινούργια.
32. Ἦπος θανάτου τις προμελέτησις πέλει.
Ὁ ὕπνος εἶναι μισθὸς θανάτου.
33. Ὅργην ἐταίρου καὶ φίλου πειρῶ φέρειν.
Ἄγαπα τὸν φίλον σου μὲ τὸ ἐλάττωμα τοῦ.
34. Εἰ τὸ φέρον σὲ φέρει, φέρε καὶ φέρου· εἰ δ' ἀγανακτεῖς, καὶ
αυτὸν λυπεῖ καὶ τὸ φέρον σὲ φέρει.
Ὅταν σοῦ τρέχῃ τρέχε, ὅταν δὲν σοῦ τρέχῃ στέκα.
35. Κεραμεὺς κεραμῆ κοτέει, καὶ τέκτων τέκτον.
Σύντεχος σύντεχον μισεῖ.
36. Οὐκ ἐστὶ βίον εὖρεῖν ἄλυπον οὐδενί.
Σ' αὐτὴν τὸν κόσμον λύπη, ποτὲ δὲν ἀπολείπει.

— 000 —

Εἰς τὸν ἀριθμὸν 2010 τῆς Ἀθηνᾶς, ἐφημερίδος εἰς ἣν οὐδεὶς ἠδύνατο
ν' ἀποδώσῃ χαρακτῆρα ἐπιπολιτικότητος καὶ ἕνεκα τῆς ἀρχαιότητος
αὐτῆς, καὶ διὰ τὴν σπουδαιότητα καὶ τὴν σοβαρότητα τῆς κρίσεως
αὐτῆς εἰς πολλὰ οὐσιώδη καὶ σοβαρὰ ζητήματα, ἀπαντῶμεν ἀδύς
ἀρθρον μικρὸν μὲν γέμον δὲ πικρᾶς θανυσυλογίης κατὰ τῆς γεννήσεως
τῆς ἀνατροπῆς καὶ τῆς πολιτικῆς ἱκανότητος τοῦ Κ. Σταύρου Βλάχου,
Ἐπιτομῆ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαίδευσως· ἐπι-
φέρειται δὲ μετὰ ταῦτα ὅτι, μὴ δυνάμενος οὗτος νὰ πράξῃ τι χρησίμον
καὶ ἐπωφελεῖς εἰς τὸν ἐμπεισιουμένον αὐτῷ σπουδαιώτατον τοῦτον
κλάδον, ἐνεργεῖ νὰ κατασταθῇ ὅσον οἶον τε τοῦλάχιστον εἰς ἐκείτον
χρόνον καὶ ὀφείλῃ, καὶ ὅτι χονεύσας τοὺς ἀρχιερατικούς καλα-
θίσκους ἔργεται ἦδη καὶ τῶν μοναστηριακῶν σπορῶν κτλ. —
ἀν κενεῖται πανταλῶς οὗτε τοὺς ἀξιοτίμους συντάκτας τῆς Ἀθη-
ναῖς, τοὺς εὐγενεῖς γενέσεως καὶ ἀνατροπῆς τυχόντας καὶ ἄνοτον κατα-
βάτης πρὸς μύρωσιν τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας, ὡς οὐδὲ κανένα ἄλ-

λον εκ των μικρῶς κατὰ τὸν Κ. Βλάχου ἐπιτιθεμένων δι' ὁμοίαν εὐγενείαν. Ἀποκριόμεθα μόνον ἐν ἀπλότῃ τᾷδε εἶναι ἀληθές ὅτι ἐπὶ τῆς ὑπουργείας τοῦ Κ. Βλάχου ἐχειροτονήθησαν δεκαεννέα ἀρχιερεῖς, πλὴν οὔτε τούτων οὐδείς ποτε προσήνεγκε καλαθίσκον τῷ Κ. Βλάχῳ, οὐδὲ οὕτω; ἐδέχθη καὶ οὐδὲ διανοήθη τοιαύτην αἰσχρότητα. Τοῦς δὲ πιστεύοντας καὶ δυναμένους νὰ στηρίξωσι τὸ ἐναντίον προσκαλούμεν καὶ διὰ τῆς δημοσιότητος καὶ δ' οὐτινος δήποτε ἄλλου μέσου ν' ἀποδείξωσι τὸ τοιοῦτον. ἄλλω; ἐλέγχονται ὄντες ἀναίδεις ψεύσται καὶ αὐτόχρομα συκοφάνται καὶ κακὰ τῆς κοινωνίας θηρία καὶ ἐπὶ κατὰ τῆς κρίσεως αὐτῆς τῆς Ἀθηνᾶς, ἀγενεῖς ὄντως καὶ κακῆς διαγωγῆς ἄνθρωποι· λέγομεν ἐπίσης τοῖς καλοῖς καὶ ἀγαθοῖς κατακριταῖς τοῦ Κ. Βλάχου, ὅτι ὁ ὑπουργὸς οὗτος ἐπεμβᾶς καὶ εἰς τὰ τῆς διαχειρίσεως τῶν ἱερῶν Μοναστηρίων ἐξέτασε, συμφώνως πρὸς τὸ καθήκον αὐτοῦ, τὰ περὶ τῆς καταστάσεως αὐτῶν, καὶ μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης εὐτύχησε νὰ λάβῃ παρ' αὐτῶν τὰ ἐξῆς σπυρίδια πρὸς κοινὸν ὄφελος.

Ἐπιτρέψου, εἰς τὴν Ῥιζάρειον Σχολήν.

- 1.) Ἐκ τῆς Μονῆς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου τὸν Βαθ. Γεωργιάδην.
  - 2.) Ἐκ τῆς Μονῆς Πεντέλης ὁμοίως τὸν Νικόλαον Μπελεγρῆν.
  - 3.) Ἐκ τῆς Μονῆς τῶν Ἀσωμάτων Πετρίκη τὸν Εὐάγγελον Παπαῆ Ἀναστασίου.
  - 4.) Ἐκ τῆς ἐν Αἰγίνῃ Μονῆς τῆς Κοιμητίου τὸν Νικόλαον Μούρζην.
  - 5.) Ἐκ τῆς ἐν Θήρᾳ Μονῆς τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ καὶ τῆς ἐν Ἀνάργῃ Μονῆς τῆς Καλῆμωτίσσης τὸν Ἐμμανουὴλ Α. Σίμον.
  - 6.) Ἐκ τῆς ἐν Παρνασσίδι Μονῆς τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ τὸν Λεόντιον Γρυλάκην.
- Εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα καὶ Γυμνάσια καὶ τὸ Πανεπιστήμιον
- 7.) Ἐκ τῆς ἐν Σαλαμῖνι Μονῆς τῆς Φανερωμένης τὸν Γεώργιον Στυμπόλαν.
  - 8.) Ἐκ τῆς ἐν Ἀμοργῷ Μονῆς τῆς Χυλοδιωτίσσης τὸν Γεώργιον Κωβαῖον.
  - 9.) Ἐκ τῆς ἐν Μεσσηνίᾳ Μονῆς τοῦ Βουλκάνου τὸν Γρηγόριον Ῥούσσαν.
  - 10.) Ἐκ τῆς ἐν Ἄνδρῳ Μονῆς τῆς Ζωοδόχου πηγῆς τὸν Λεόντιον Καμπάνην.
  - 11.) Ἐκ τῶν ἐν Καρυστίᾳ Μονῶν τοῦ Σωτήρος καὶ τοῦ Μάντζαρη τὸν Βασίλειον Κωνσταντινίδην.
  - 12.) Ἐκ τῶν ἐν Καρυστίᾳ Μονῶν Καρυῶν, Λευκῶν καὶ Κλιθᾶνου τὸν Νικόλαον Ἀποστολίδην.

Ἐπὶ τούτοις ἐνήργησεν ὥστε

- 13.) Νὰ πληρῶν ἔτι Ἑλληνοδιδάσκαλον ἐτησίως δρ. 1200 ἢ ἐν Ἀμοργῷ ῥηθείσα Μονή.
- 14.) Νὰ συστηθῇ εἰς τὴν ἐν Λεβαδίᾳ Μονὴν τοῦ ὁσίου Λουκᾶ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον, ἐν ᾧ ἐκπαιδεύονται οἱ δεκτικοὶ μαθήσεως μοναχοὶ τῶν Μονῶν, α) ὁσίου Λουκᾶ, β) τῆς Ἱερουσαλήμ, γ) τοῦ ὁσίου Σεραφῆμ, δ) τῆς Σαριποῦς, δαπάνη αὐτῶν τούτων τῶν τεσσάρων Μονῶν.
- 15.) Νὰ συσταθῇ ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τοῦ δήμου Ἰθάκης σχολεῖον ἀλληλοδιδασκτικὸν δαπάνη τῆς Μονῆς Βουλκάνου μισθοδοτούσης τὸν διδάσκαλον,

Αὐτὰς λοιπὸν τὰς ὀφελείας περιεποίησεν ὁ Κ. Βλάχος ἐκ τῶν Μοναστηριακῶν σπυρίδιων ἕως σήμερον ἐκ τῆς ἐπεμβάσεως αὐτοῦ, οὐχὶ εἰς ἑαυτὸν κατὰ τοὺς ἀξιοτίμους Συντάκτας τῆς Ἀθηνᾶς, ἀλλ' εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν καὶ τὸν ἱερὸν αὐτῆς κλῆρον. Περὶ δὲ τῆς ἀναφερομένης σκανδαλώδους ἐπεμβάσεως τοῦ ὑπουργοῦ τούτου εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἱερᾶς συνόδου, προσβάσης εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε νὰ προκαλέσῃ τὴν ἄνωθεν οὐτίαν ἐπιτροπῆς πρὸς ἐξέτασιν τοῦ πράγματος, ἀπαντῶμεν ὅτι δίκαιον ἦτον νὰ περιμείνῃ ἡ Ἀθηνᾶ τὴν κατ' αὐτὴν ἀπόφασιν τῆς ἐπιτροπῆς, ἥδη δὲ βεβαίωμεν τοὺς Κυρίου Συντάκτας αὐτῆς ὅτι βραχυτάτῃ ἔσται ἡ ἀπολαυὴ τοῦ γλυκυτάτου ὄνειρου αὐτῶν ἢ ὡς παρελεύσεται καὶ οὖν αὐτῇ τούτο, εἰ δὲ ὄνειρευόμενοι μενοῦσι καχηνότες εἰς τῆς ἀληθείας τὴν θείαν ἐν τῇ ἐγέρσει αὐτῶν. Ταῦτα ἐβρίναμεν δίκαιον ἢ ἀπειθύνωμεν πρὸς τοὺς Κ. Συντάκτας τῆς Ἀθηνᾶς, ἰκετεύοντες αὐτοὺς νὰ ἡσυχάζωσι, διότι

ἡ δυστυχὴς κατ' οὐτοὺς Ἑλλὰς οὔτε ἀμορτίας ἔχει, οὔτε διὰ λόγους ἀκατανοήτους θέλει ὑποφέρει πολιτικὸς προσβολῆς, περιγέλους καὶ τωθασμοῦ. Πάντες δὲ γνωρίζουσι πρὸς τὴν κοπιῶσιν ἀνωθίως, καὶ ἐπὶ πρὸς τούτο εἰς οὐδὲν λαγίζονται τὸ προσβάλλειν χαρακτηρίως ἀμέμπτως, οὐ; αὐτοὶ οὗτοι ἄλλοτε ἐθαύμαζον καὶ ἐνεκωμίαζον.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

— Περὶ τοῦ φανέντος ἐσχάτως κομήτου ἀναγινώσκουσα τὰ ἐξῆς εἰς τὴν *Literary Gazette* Σεπτεμβρίου 3. (N). Ὁ νέος κομήτης φαίνεται ἴσος ἀστὲρι πρώτου μεγέθους, ἡ κόμη αὐτοῦ ἀρκεῖ ὡς μοιρῶν ἑκτασιν ἔχουσα φαίνεται καὶ δι' ἀόπλου ὀφθαλμοῦ. Ἀνεκαλύφθη πρῶτον τὴν 10 Ἰουνίου (Ε.Ν) ὑπὸ τοῦ Κ. Κλιγκερφοῦκ ἐκ τοῦ ἀστεροσκοπεῖου τῆς Γοττλίνης, ἦν δὲ τότε καὶ μέχρι τῆς 13 Αὐγούστου (N) ὁρατὸς μόνον διὰ τηλεσκοπίου, ὡς μὴ ἀρκεῖα λαμπρὸς. Ὁ Κ. Hind ἐν ἐπιστολῇ αὐτοῦ πρὸς τὸν *Times* λέγει ὅτι ἡ πραγματικὴ διάμετρος τοῦ λαμπροῦ πυρήνος εἶνε 8000 μίλια, ἡ περίπου ἴση τῆς Γῆς διαμέτρω—ἡ κόμη δὲ αὐτοῦ εἶχε πραγματικὴν μῆκος 4,500,000 μιλίων καὶ πλάτος 250,000· τούτεστι πλειότερόν τι τοῦ ἀπὸ τῆς Γῆς μέχρι τῆς Σελήνης διαστήματος. Λέγει ἔτι ὁ Κ. Hind ὅτι δὲν εἶναι ἐκείνος ὃς ἡ ἐμφάνισις προαναγγέλλθη, ὡς ὑπόπτευσεν ὁ Χάμιλτον, διότι τὰ στοιχεῖα τῆς τροχιάς αὐτοῦ δὲν ὁμοιάζουσι τοῖς τούτου· φανήσεται δὲ πιθανὸν μεταξὺ τοῦ 1858—1861, καὶ ἐάν διατρέξῃ τὸ περιήλιον μέρος τῆς τροχιάς αὐτοῦ τὸ θέρος ὀψόμεθα σῶμα πολὺ λαμπρότερον καὶ διαπρεπέστερον τοῦ ἤδη φανέντος. Ὁ κομήτης οὗτος εὐρισκόμενος εἰς τὸ προσγειώτατον τῆς τροχιάς αὐτοῦ σημεῖον ἀπέχει τῆς Γῆς 68000000 μίλια.

— Τὴν Κυριακὴν ἐγένετο ἐναρξίς τῶν ἐνιαυσίων ἐξετάσεων τῶν μαθητηρίων τοῦ δαπάνη τοῦ δήμου Ἀθηνῶν συντηρουμένου ἐκπαιδευτηρίου τῶν κορασιῶν, διευθυνομένου παρὰ τῆς Κυρίας Πολυτίμης Κουσκούρη, παρῆσαν ἐν αὐταῖς αἱ ἀρμόδιαι Κυβερνητικαὶ καὶ Δημοτικαὶ ἀρχαί, ἡ ἐφορευτικὴ καὶ ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ καὶ ἄλλοι φιλόμουσοι πολῖται. Πρὸ τῶν ἐξετάσεων ἐξεφώνησεν ἡ Κ. διευθύντρια λόγοι ἀρμόδιον εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, εὐάρεσον ἐντύπωσιν εἰς τὸ ἐκλεκτὸν ἀκοατήριον ἐμπονήσαντα. Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐξετάσεων τούτων θέλομεν δημοσιεύσει μετὰ τὸ πέρας αὐτῶν καὶ τὴν δῆλωσιν τῆς περὶ αὐτῶν κρίσεως τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, συγκροτουμένης ἐκ λογίων καὶ εὐπολήπτων ἀνδρῶν. Καὶ ὁ ζῆλος τῶν διδασκουσῶν ἐν τῷ διδαστηρίῳ τούτῳ, καὶ ἡ ἐπιμέλεια τῶν εἰς τούτο φοιτῶντων κορασιῶν πιστεύομεν ὅτι θέλουσι ἀποδείξει καρπὸν ἀνάλογον πρὸς τὰς εὐχὰς τῆς Σεβ. Κυβερνήσεως καὶ τῆς προσδοκίας τοῦ δήμου καὶ τῶν φιλοτίμως τὰ αὐτοῦ διεπόντων δημοτικῶν ἀρχῶν. Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν 13 τ. μ. παραιουμένων τῶν ἀνωτέρω ἐξετάσεων διανέμονται τὰ βραβεία.

— Τρεῖς χιλιάδες περίπου ἑλληνικὰ νομίσματα τοῦ ΣΤ'. Ε', καὶ Δ'. Πρὸ Χριστοῦ αἰῶνος ἀνευρέθησαν πρὸ ὀλίγου, γενομένων ἀνασκαρῶν κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς Σικελίας, ἐπὶ τῆς θέσεως ἐνθα ἦν τὸ πάλαι ἡ Νάξος καὶ τὸ Ταυρομένιον, ἀξίας τεσσάρων καὶ τριῶν δραχμῶν· κατετίθησαν δὲ ταῦτα εἰς τὸ ἐν Νεαπόλει Μουσεῖον.

— Αἱ ἐξετάσεις τῶν Μαθητῶν τοῦ Ἑλ. Σχολεῖου τοῦ Ἁγίου Πέτρου ἐδείξαν ὅτι ὁ ἑλληνοδιδάσκαλος Κ. Π. Παπαῆ Ἰωάννου ἐξεπλήρωσε τὰ καθήκοντα αὐτοῦ πληρέστατα ἀναλόγως τῆς ἐγνωσμένης αὐτοῦ ἰκανότητος καὶ τῶν προσδοκιῶν τῆς Σεβαστῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἠτοίμασεν ἤδη εἰς ἑαυτὸν ὁδὸν πρὸς τὴν ἀποκειμένην τῆς εὐ κοπιῶσι ἀμοιβῆς.

— Τὸ ἐν Πίζῃ πανεπιστήμιον διεκήρυξεν ὅτι τὰ πειράματα τῆς κινήσεως τῶν τραπεζῶν πρέπει νὰ ἐμποδισθῶσιν, ἄλλως φερόμεθα δι' αὐτῶν εἰς τὸν πανθῆσμον. Τὸ δὲ ἱερατικὸν συμβούλιον τῶν Ρηνῶν ἐν Γαλλίᾳ εἶπεν ὅτι ἀντιβαίνουσι ταῦτα πρὸς τὴν θρησκείαν.

Ἐνεκα ἀσθενείας τοῦ Συντάκτου ἐβράδυνεν ἡ ἔκδοσις τοῦ παρόντος φύλλου.

ΕΠΙΜΕΛΙΑ ΚΑΙ ΤΥΠΟΙΣ ΙΩΑΝ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΠΛΟΥ.

Ὅδος Ἀθηνᾶς ἀριθ. 274.